

2024-05-21

DNR: MIUN 2024/639

Utbildningsdepartementet

Universitets- och högskoleenheten

u.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss: Betänkandet utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen, SOU 2024:9

(U2024/00226)

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mittuniversitetet ställer sig positiva till att ett nationellt och sammanhållet avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF) bör tas fram och att detta kompletteras med regionala avtal.

Förslaget att samordna och organisera VULF runt sex till sju regionala noder gynnar överblickbarheten och det administrativa arbetet med VFU samt eventuellt nyttjandegraden av befintliga VFU platser.

Mittuniversitetet ifrågasätter att enbart lärosäten med sjuksköterskeutbildning vid medicinsk fakultet föreslås få uppdraget att ingå avtal med regionens lärosäten samt med de regionala hälso- och sjukvårdshuvudmännen för kompletterande avtal.

Mittuniversitetet ställer sig bakom avrådan att lagstifta om utbildningsuppdraget.

Kontakt

Telefon 010-142 80 00
Webb miun.se

Campus

Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall
Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund

Betänkandet föreslår att simulering ska kategoriseras som VFU, vilket Mittuniversitetet ställer sig positiva till. Universitetet ställer sig även positiv till det nationella IT-stöd som förslås i den gemensamma digitala plattformen för planering av VFU-placeringar.

Yttrande i sin helhet

Precis som betänkandets analys och förslag, förordar Mittuniversitetet att ett nationellt och sammanhållet avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF) bör tas fram och att det avtalet kompletteras med regionala avtal. Dessa strukturerade samordningsvinster skulle ge upphov till njutande av fler verksamhetsförlagda utbildningsplatser (VFU) för sjuksköterskestudenter nationellt. Vidare främjar betänkandet i viss mån helhetsförståelsen gällande utbildning, lärande och forskning för den svenska sjuksköterskeutbildningen. Utredaren betonar att fokus på stärkt samarbetsavtal ska stimulera till fler utbildnings- och VFU-platser, vilket är nödvändigt utifrån Eu:s befintliga yrkeskvalifikationsdirektiv (2005) samt för att upprätthålla kompetensförsörjning.

Förslaget att samordna och organisera VULF runt sex till sju regionala noder gynnar överblickbarheten och det administrativa arbetet med VFU samt eventuellt nyttjandegraden av befintliga VFU platser. Detta trots viss centralisering och att närhetsprincipen riskerar försvagas. Förslaget att använda de redan etablerade regionala vårdkompetensrådets indelning är en god utgångspunkt för ett mer regionaliserat och geografiskt avgränsat arbete. Att regeringen till lärosäten med sjuksköterskeutbildning vid medicinsk fakultet föreslås få uppdraget att ingå avtal med regionens lärosäten samt med de regionala hälso- och sjukvårdshuvudmännen för kompletterande avtal, ifrågasätter Mittuniversitetet. Hur den kompetens och kapacitet som finns vid de medicinska fakulteterna skulle stärka de nationella strukturerna för högre utbildning och forskning (s 167) på ett sätt som främjar sjuksköterskestudenters VFU, är inte visad. Det är inte hållbara argument, enligt Mittuniversitetets förmenande.

Det är positivt att det nationella VULF samarbetsavtalet kan bidra till ett ökat antal VFU-platser med ökad kvalitet och effektivitet för samtliga högskolor/universitet och deras möjlighet till likvärdig utveckling och kvalitetsförstärkning. Samarbetsavtalet skulle bidra till en förbättrad utbildnings- och stärkt forskningsmiljö som gagnar studenter, lärare och utbildningen. En utökad klinisk omvårdnadsforskning kan då bidra till en mer akademisk VFU-miljö samt till en ökad forskningsanknuten undervisning. Det som brukar benämnas som "ett glapp mellan utbildning och klinisk praktik" kan reduceras och överbryggas med fler förenade tjänster, en utökad samverkan kring detta är avgörande. Att tillskjuta särskilt finansiering för genomförandet av VULF är positivt menar Mittuniversitetet.

En risk med att begränsa tilldelning av särskilda medel till några få lärosäten med medicinsk fakultet, är att medicinsk vetenskap ses som normerande. Det kan påverka den fortsatta möjligheten för självständig utveckling av omvårdnads/vårdvetenskapsämnet vid övriga lärosäten och sjuksköterskeutbildningen i förlängningen negativt. Detta kan inte ses som befogat i den Hälso- och sjukvårdskris som vi nu befinner oss i och där alla sjuksköterskor är viktiga. Mittuniversitetet ställer sig därför tveksamma till att ska ansvara för samordningen av dessa medel. Om det likväl blir reformens utfall bör samverkansförhållanden och beslutsordning tydliggöras gällande fördelningen av medel och uppdelningen mellan lärosätena bör i förväg vara styrt från regeringen. Med detta i beaktande bör VULF-modellen prövas. Betänkandet lyfter många delar som berör lärosätenas grundförutsättningar, vilket gör att det kan slå olika beroende på det enskilda lärosätet.

Betänkandet avråder att lagstifta om utbildningsuppdraget, vilket Mittuniversitetet ställer sig bakom. Det som dock bör beaktas är den problematik som uppstår när de avtal som finns rörande VFU-platser inte efterlevs. Det innebär att redan antagna studenter inte ges VFU-platser och i vissa fall till och med får lov att ta studieuppehåll. Dessa risker och konsekvenser berör utredningen inte. Mittuniversitetet anser att

utredningen borde beakta vikten av gemensamt ansvar för uppföljning av lärandemiljöer på VFU samt uppföljning av hur avtalen efterlevs.

I linje med betänkandets förslag, anser Mittuniversitetet att studenter som behöver utföra sin VFU på annan ort än studieorten, bör få omkostnader för resor och boenden ersatta.

Privata vårdgivare används i nuläget redan och bör ingå i VULF avtalet. Betänkandet föreslår att simulering ska kategoriseras som VFU, vilket Mittuniversitetet ställer sig positiva till. Det finns dock behov av en definition och förtydligande vad som räknas som simulering i detta sammanhang. Det kan vara möjligt att bredda definitionen med exempelvis sjuksköterskestudentledda mottagningar på kliniska träningsavdelningar.

Betänkandet lyfter behovet av harmonisering av strukturer och föreslår en gemensam, nationell digital plattform för planering av VFU, gemensam generisk modulbaserad Handledarutbildning såsom gemensamma bedömningsmetoder och bedömningsunderlag. Mittuniversitetet ställer sig positiv till det nationella IT-stöd som förslås i den gemensamma digitala plattformen för planering av VFU-placeringar. Idag sker all planering analogt, vilket är mycket tidskrävande.

I handledarutbildningen är det helt avgörande för att kliniskt verksamma sjuksköterskor erhåller arbetstid för att kunna genomgå dessa. En generisk handledarutbildning kanske kan bidra till en gemensam kunskapsbas för handledare, Mittuniversitetet ställer sig tveksam till detta förslag och hur det skulle bidra. Möjligen skulle detta kunna fungera som ett nationellt kunskapsstöd för handledning. Mittuniversitetet ställer sig tveksam till gemensamma bedömningsmetoder/underlag då lärandemålen och underlag skiljer sig åt mellan lärosäten - och bör så få göra - utifrån universitetens autonomi.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av Marie Häggström och Lisbeth Kristiansen. Närvarande vid

den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Anna Olofsson, universitetsdirektör Louise Beskow, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentanter Simon Odolese och Erik Lund varit.

Sundsvall 2024-05-21

Anders Fällström, rektor
Signeras digitalt via EduSign

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign